

יד ושם

המשרד לאזרחים ותיקים

"לְדוֹרוֹת" סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

שאלון לרישום קורות ניצולי השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים מפורסם באתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: לבנון	שם פרטי: זאב
-----------------	--------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה
במידה והשאלה אינה נוגעת אלייך, אין צורך לענות עליה

שם משפחה איתו נולדתי: וייס		בלועזית
Weiss		
שם פרטי איתו נולדתי: ג'ורג'	בלועזית	שנת לידה: 22.4.1933
George		מין: זכר
עיר לידה: אולפר	בלועזית	ארץ לידה: הונגריה
Aolfr		
שם פרטי ושם משפחה של האב: איסטבן (אברהם) וייס	שם פרטי ושם נעורים של האם: מרגריט קופפלר	
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: בודפשט	בלועזית	ארץ המגורים: הונגריה
Budapest		
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: (יסודי, תיכון, אוניברסיטה, ישיבה) השכלה יסודית	מקצוע לפני המלחמה: (תלמיד, סנדלר, מורה) תלמיד	חבר בארגון או בתנועה: (בית"ר, השומר הצעיר, בני עקיבא)
מקומות מגורים בתקופת המלחמה: (שם העיר או האזור ושם הארץ) בודפשט (לא זוכר את שמו)		
במידה והיית בגטו, ציין את שמו: הגטו הראשי שהיה בבודפשט ליד בית הכנסת הגדול (לא זוכר את שמו)	בלועזית	Chief Budapest ghetto was near the Great Synagogue
בלועזית		
במידה והיית במחנה עבודה או מחנה ריכוז, ציין את שמו		
המקום בו נודע לך כי הנך אדם חופשי: בודפשט	תאריך השחרור: מאי 1944	
במידה והיית במחנה עקורים ציין את שמו (מחנות פליטים שהוקמו לאחר המלחמה בעיקר באוסטריה, גרמניה ואיטליה)	ציין מקום אליו חזרת לאחר השחרור: בודפשט	

במידה והיית במחנות מעצר בקפריסין, ציין ממתי עד מתי	שנת עליה: 1949	במידה ועלית באנייה, ציין את שמה: אוניית "מרתון"
--	-------------------	--

אנא ספרי/ על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: הבית בו גדלת, בית הספר, חברי ילדותך; במה עסקו הורייך, המשפחה המורחבת, חגים ומאכלים)

נא לכתוב בגוף ראשון

נולדתי בכפר "אולפר", למשפחה בת 7 נפשות, היינו 4 אחים ואחות אחת, ואני הייתי האח הקטן. לא היינו משפחה דתית או שומרת מצוות. היה למשפחתי בית חרושת לסודה, וממנו התפרנסו. היו בכפר שלנו מספר קטן של משפחות יהודיות, והיינו נפגשים עם המשפחות היהודיות האחרות רק לעיתים רחוקות, בעיקר בחגים.

אחותי הגדולה רוזי עזבה את המשפחה ונסעה לבודפשט, שם עבדה בחנות אצל הדודה שלנו. אחד מהאחים שלי היה ב"צופים" וכבר אז הרגישו שהיהודים נרדפים. כשהייתי בכיתה ב' או ג', גירשו אותנו מהכפר.

נא ספרי/ על קורותיך בזמן המלחמה

(גירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים במחתרת, השתתפות בבריחה או בהתנגדות, האנשים שהיו בסביבתך בגטו או במסתור, במי נעזרת או אולי למי עזרת):

כשגורשנו מהכפר לגטו בבודפשט, הלכנו להתגורר אצל הדודה שלנו, והיינו שם יחד עם עוד 5 משפחות. אבי ואחד מאחיי המשיכו לעבוד בבית חרושת לסודה בבודפשט, אחי יוסף ז"ל עבד כפחח וכאינסטלאטור, ואחי לצי ז"ל המשיך את לימודיו. אחותי הגדולה רוזי נלקחה לבית חרושת ללבנים קרוב לבודפשט, והכול היה טוב ויפה, עד שאחי ואבי נלקחו למחנה עבודה, ומאז לא ראיתי אותם. באוקטובר 1944, כשהשלטון בהונגריה התחלף, הוציאו פקודה לשדוד ולרצוח יהודים, וכך היה. יום אחד, באותו חודש אוקטובר, הוציאו את כל היהודים מהבתים, ומחוץ לבית, ברחוב, חיכו לנו הונגרים וגרמנים. הם ירו לכל הכיוונים ונתנו לנו מכות רצח, אחי לצי נהרג שם, ואימא ואחי יוסף קיבלו מכות. באותו יום נהרגו 5 אנשים שחיו איתנו בדירה, כולל אחי לצי, ובסופו של דבר, נהרגו 21 מדיירי הבית כולו. לאחר מכן, נלקחנו לשטח ענק שהיה מגודר עם מקלעים מסביב, והחזיקו אותנו שם עד הערב. בערב חזרנו לדירה, והרחנו את ריח הדם והגופות שחדר לתוך הבית. לאחר כמה ימים יוסף נלקח למחנה עבודה, ונשארתי רק אני, לבד עם אחי.

כעבור כמה זמן הוציאו אותנו שוב מהבית, והתחלנו לצעוד לכיוון הרכבות בבודפשט. צעדנו כשכל אחד עונד את הטלאי שלו, ואנחנו מוקפים מסביב בשומרים ובקהל שמסתכל עלינו, כשאנחנו הולכים כמו עדר. תוך כדי ההליכה אמרתי לאימא, שאני חושב שזה מסוכן, ולכן אני לא אמשך ללכת לכיוון הרכבת ואסתדר לבד. הורדתי את הטלאי ושמתי אותו בכיס, וזאתי הצידה לאט לאט, בכל פעם קצת, עד שהגעתי לקצה, ושם נעמדתי וחיכיתי כמה דקות. עמדתי בתוך ההמון והסתכלתי כמו כל הקהל הסקרן, ואז עברתי דרכם, וזו הייתה הפעם האחרונה שראיתי את אימא. בערב התגנבתי לתוך הדירה וניסיתי לישון שם. אב הבית היה אנטישמי, אבל הבן שלו היה חבר שלי, והוא היה היחידי שידע שאני בבית, אבל הוא לא גילה לאביו. בבקרים הייתי יוצא מהבית, כי פחדתי שיבואו לחפש עוד יהודים, וכדי להתחמם הלכתי לקולנוע. היו לי קצת כספים שאימא נתנה לי, וכך מצאתי את עצמי רואה את אותו סרט פעם אחר פעם, בזמן שאני מתחבא בקולנוע ובשירותים.

יום אחד הלכתי לקנות לחם, ומישהו מהכיתה שלי זיהה אותי וצעק שאני יהודי. אני ברחתי משם מאוד מהר, כדי שלא יתפסו אותי, ואז הבנתי שאני צריך להתרחק מבודפשט. אחותי עבדה באותו זמן בית החרושת יחד עם הבת דודה, ואני ידעתי איפה היא נמצאת, והלכתי והסתתרתי אצלה מבלי שאף אחד ידע. לאחר שבועיים, ראיתי שוטרים מסתובבים בכניסה למפעל. אמרתי לאחותי שזה "מריח לא טוב", והלכתי. היה לנו קרוב משפחה שהתנצר כמה שנים קודם, והחלטתי ללכת אליו. אותו קרוב משפחה נתן לי להישאר אצלו במשך יומיים, אך לאחר יומיים רמז לי שהשכנים מתחילים לשאול שאלות, ושוב מצאתי את עצמי מסתובב ברחובות. חזרתי והתגנבתי לגטו למשך כמה ימים, והייתי נכנס ויוצא מהגטו כל כמה זמן. אני לא זוכר אם הגטו היה מגודר, אבל הצלחתי להיכנס ולצאת כי הכרתי את המקום.

באותם ימים שמעתי שיש בתים מוגנים, שאותם מפעילים השבדים והשוויצרים. החלטתי למצוא את הבתים הללו, והצלחתי להגיע לבית אחד כזה, היו שם הרבה ילדים ונתנו לנו קצת לאכול. גם שם הייתי שבועיים-שלושה, עד שהופיעו שוטרים ונאלצתי לברוח. הצלחתי לברוח לרחוב דרך גדר נפולה ובית הרוס, וברגע שהגעתי לרחוב נתקלתי ב-2 שוטרים גרמנים, אבל הצלחתי לברוח גם מהם. הלכתי לבית מוגן נוסף, וראיתי שאני בין הילדים הגדולים שם.

באותו זמן היו הפגזות והיינו במרתף של הבית המוגן. היו במרתף חלונות לרחוב, ודרכם ראינו קרב שהתרחש בין הגרמנים לרוסים. פתאום ראיתי שני גרמנים רצים לתוך החצר שלנו, ועברתי במהירות לצד השני של המרתף כדי לראות לאן הם הולכים, ואז ראיתי שהם עולים על סולם כדי להתחבא באיזה בניין. עמדתי על מדרגות המרתף כדי להסתכל מה קורה, ואז ראיתי 2 חיילים רוסים עם תת מקלע, וסימנתי להם איפה הגרמנים מתחבאים. הרוסים הלכו לכיוון הגרמנים, ואחרי כמה דקות שמעתי ירי וראיתי את החיילים הרוסים יורדים מהסולם. אחד מהחיילים הרוסים בא אלי, ונתן לי שוקולד כפרס.

אחר כך יצאתי מהמרתף כדי לחתוך עצים ולהבעיר אש, וראיתי אווירון שמטיל פצצה מהשמיים. ברחתי מיד לתוך המרתף, ולאחר כמה שניות נשמע פיצוץ רציני. יצאתי שוב כדי להמשיך לעבוד, אבל ההדף העיף את הגרזן ואת העצים, וזה המחיש לי את המזל הגדול שהיה לי כשהצלחתי להינצל. הקרבות נמשכו עוד יומיים-שלושה, ואז הרוסים השתלטו על האזור.

אנא ספרי/י על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ

(השחרור וחזרתך הביתה, חייך אחרי המלחמה, העפלה/ עליה):

אחרי השחרור החלטתי לחזור לבית בבודפשט, ומצאתי שם את הדודה שלי ואת הבת שלה. בעלה של אחותי חזר גם הוא וסיפר שהוא נלקח לשפת נהר הדונה (הנהר שבמרכז בודפשט) ושם ירו בהם בראש. למזלו, הכדור לא פגע בו במח או בעין ופשוט עבר דרך הגולגולת, וכך הוא ניצל. גם רוזי אחותי ואחי יוסף חזרו לבית הדודה, אבל כל השאר נהרגו במהלך המלחמה. יוסף היה במצב ירוד מאד, ושקל בערך 30 קילו. הלכנו לרופא והוא אמר שאסור לו לאכול, ואז החלטתי שאני אהיה אחראי על אחי, וכל פעם הייתי נותן לו לאכול רק מה שמותר.

עברתי עם אחותי, גיסי ואחי לדירה אחרת, כי לא רצינו להיות לעול על הדודה. גיסי קנה מוצרים והיינו נוסעים לכפר אולפר, שם החלפנו את המוצרים תמורת מזון. גם אני רציתי לעזור לכלכלת הבית, אז הלכתי למכולת והתחלתי לעזור למוכרת במכירות ובקניות בשוק. אחותי סיפרה שהיא שמעה על מקומות של נוער יהודי שנוסע לישראל, והיא שאלה אותי אם אני רוצה לבדוק את זה ולעלות לישראל, או להישאר בבודפשט. החלטתי לבדוק זאת, והגעתי לדסק של "בני עקיבא" בגבול יוגוסלביה. ראיתי שם הרבה יהודים מתפללים, והשתלבתי עם האנשים האחרים. היינו קבוצה מגובשת של כמה עשרות ילדים בערך בגיל שלי, ועם הקבוצה הזו הייתי בערך 3 שנים, ושם גם חגגתי בר מצווה. מאוחר יותר הגענו למרסל בצרפת, ובשנת 1949 העפלנו משם לארץ באוניה "מרתון".

נא ספרי/י על חייך בארץ

(תחושותיך בעת עלייתך ארצה, פעילותך הציבורית או התרבותית, המשפחה שהקמת, המסר שברצונך להעביר לדורות הבאים):

הגענו לישראל ונשלחנו לכפר הרוא"ה, שם הייתי בערך שנה וחצי. סדר היום שלנו כלל חצי יום עבודה, ובחצי השני של היום היו לנו לימודים. היינו מחולקים למשפחות, והיינו עובדים אצלם בעיקר ברפת ובקציר. אחרי כמה זמן עברתי עם חלק מהקבוצה למשאות יצחק, ושם ביקשתי לעבוד ברפת. יצאתי יחד עם חבר נוסף לנחלת יצחק, ושם עבדנו ברפתות והתפרנסנו. קיבלנו חדר וליטר חלב ליום, ואספתי כסף לקראת הגיוס.

בצבא התנדבתי לחיל הנדסה ליחידת סילוק פצצות. יום אחד קיבלנו זימון למבדקי קצונה, לי לא הייתה בגרות. אני הייתי היחיד שעבר את המבחנים ועד היום אני לא מבין איך. יצאתי לקורס קצינים (בסוף 51) ומיד התחלתי בקורס קציני הנדסה. השתחררתי בדרגת סגן. שמעתי שהתנאים במשטרה קצת יותר טובים והחלטתי ללכת לראיון אצל השליש הראשי במשטרת ישראל. בסוף החלטתי לא להצטרף למשטרה בגלל הפרוצדורה וכי רצו להוריד אותי בדרגה ושאעשה קורס קצינים מחדש ולכן המשכתי בקבע בצבא. שירתי 22 שנה בצבא עד גיל 40 והשתחררתי כשהבנתי שאין לי אפשרות קידום. השתתפתי בהרבה מבצעים במהלך שירותי הצבאי. כמו כן, השלמתי לימודים ולמדתי באוניברסיטה וכיום אני מוסמך לניהול בתי אבות ולניהול פרויקט בנייה.

יד ושם

המשרד לאזרחים ותיקים

לאחר הצבא הקמתי חברה שעוסקת במקלטים. התעסקתי גם במוקשים כי הכרתי את זה מהצבא, והמשכתי עם זה עד הפנסיה. רחל אשתי גם היא הייתה בחיל ההנדסה. הכרתי אותה בחיל. ב-1956 התחתנו ונולדו לנו 2 בנות, וכיום יש לנו 5 נכדים. ב-1956 הבאתי את אחי ארצה והוא נפטר לפני 10 שנים. הוא ברח מהונגריה כשהתחילו שם המהפכות. אחותי הגיעה באמצע שנות ה-60. לאחותי יש 3 ילדים שכיום הם כבר שני 60.

המסר שלי לדורות הבאים – כל מה שחשבתי עליו בזמן המלחמה השתנה. עצם העובדה שאתה מאבד הורים בגיל הרך מחייב אותך להחליט על גורלך. הדור הבא צריך להתוות לעצמו תוכנית, להיעזר בניסיון ההורים והאחים ולבצע דברים שהוא אוהב אותם ויכול להגשים אותם, ולא לסמוך על עזרות מסביב, אלא רק על עצמו.

ראיון: טל בלייבר, תל – אביב, נובמבר 2013